



Araştırma Makalesi (Research Article)

**SİNOP ÜNİVERSİTESİ PERSONELİNİN REKREASYON FAALİYETLERİNİ ENGELLEYEN
VE KOLAYLAŞTIRAN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ (INVESTIGATION OF FACTORS
THAT PREVENT AND FACILITATE RECREATION ACTIVITIES OF SINOP UNIVERSITY
STAFF)****

Sevda KELTEK^{1*} (orcid.org/ 0009-0000-6957-0755)

Ercan KARAÇAR² (orcid.org/ 0000-0002-1124-9667)

¹Sinop Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Rekreatyon Yönetimi ABD, Sinop, Türkiye

²Sinop Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Rekreatyon Yönetimi Bölümü, Sinop, Türkiye

Özet

Bu çalışmada üniversite personelinin rekreasyon faaliyetlerini engelleyen ve kolaylaştıran faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda Sinop Üniversitesi'nde çalışan akademik ve idari personele ulaşıp görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Anket tekniği uygulanan bu çalışma 3 bölüm 46 sorudan oluşmaktadır. Anket veri toplama sürecinde 3 Kasım 2023- 01 Şubat 2024 tarihleri arasında ulaşılabilen akademik ve idari personelden oluşmaktadır. Çalışmada örnekleme dahil edilecek kişilerin belirlenmesinde olasılığa dayalı örnekleme yöntemlerinden basit tesadüfi örneklem yönteminden faydalanılmıştır. Araştırmanın evrenini Sinop Üniversitesi'nde çalışan 618 akademik ve 587 idari personel olmak üzere toplam 1205 kişi oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise 139 akademik ve 173 idari personelden oluşmaktadır. Hazırlanan çevrimiçi anket evren büyüklüğü için kabul edilebilir örneklem büyüklüğünü (312 katılımcı) sağlamak için Sinop Üniversitesinde çalışan akademik ve idari personele ulaştırılmıştır. Çalışmada demografik bilgilerin yanı sıra boş zaman kolaylaştırıcıları ile engeller ölçeklerinden yararlanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizi sonucunda Sinop Üniversitesinde çalışan akademik ve idari personelin yoğunluğunun erkek, evli, 26-40 yaş aralığında, ailesi ile yaşayan, yoğunluğun lisansüstü eğitim düzeyine sahip olduğu görülmüştür. Akademik ve idari personelin yoğunluğunun refah düzeyini "normal" olarak değerlendirdiği görülmüştür. Araştırmaya katılan personelin yoğunluğunun haftalık serbest zaman süresinin 6-10 saat olduğu, serbest zamanı değerlendirirken "bazen" güçlük çektikleri elde edilen diğer sonuçlardandır. Ayrıca personelin yoğunluğunun rekreasyonel alan yeterliliğini "kısmen" yeterli olduğunu belirtmiştir. Araştırma sonucunda üniversite personelinin rekreasyon etkinliklerine katılımlarını engelleyen temel unsurun "tesis", üniversite personelinin etkinliklere katılımlarını kolaylaştıran temel unsurun ise "kişisel kolaylaştırıcılar" olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca boş zaman engelleriyle kolaylaştırıcılar arasında pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Rekreatyon, Rekreatyon Etkinlikleri, Boş Zaman Engelleri, Serbest Zaman Kolaylaştırıcıları, Sinop

Abstract

In this study, it was aimed to examine the factors that prevent and facilitate the recreational activities of university personnel. In this context, academic and administrative staff working at Sinop University were reached and their opinions were tried to be determined. This study, in which the survey technique was applied, consists of 3 sections and 46 questions. The survey consists of academic and administrative staff who can be reached between November 3, 2023 and February 01, 2024 during the data collection process. In the study, simple random sampling method, which is one of the probability-based sampling methods, was used to determine the people to be included in the sampling. The population of the study consists of a total of 1205 people, including 618 academic and 587 administrative staff working at Sinop University. The sample of the study consists of 139 academic and 173 administrative staff. The prepared online questionnaire was delivered to the academic and administrative staff working at Sinop University in order to provide the acceptable sample size (312 participants) for the universe size. Personal information form, leisure facilitators scale and leisure barriers scale were used as data collection tools. As a result of the analysis of the data obtained in the study, it was seen that the majority of the academicians and administrative staff work at Sinop University were male, married, between the ages of 26-40, living with their families, and the majority had a postgraduate education level. It was observed that the majority of academic and administrative staff evaluated the level of welfare as "normal". It is one of the other results obtained that the majority of the personnel participating in the research have a weekly free time period of 6-10 hours and that they have difficulty in evaluating free time "sometimes". It also stated that the majority of staff were "partially" proficient in recreational space. As a result

**Bu makale, 2024 yılı Mayıs ayında Sinop Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Rekreatyon Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programında yüksek lisans tezi olarak gerçekleştirilmiştir.

*Sorumlu yazar: ekaracar@sinop.edu.tr

DOI: 10.33083/joghat.2025.503

of the research, it has been determined that the main factor that prevents the participation of university staff in recreational activities is "facility", and the main factor that facilitates the participation of university staff in activities is "personal facilitators". Additionally, a positive relationship was found between leisure barriers and facilitators.

Keywords: Recreation, Recreational activities, Leisure barriers, Leisure facilitators, Sinop

Giriş

Bireylerin tasarrufunda olan, gönüllü olarak katıldığı, finansal beklenti veya getirisi olmayan, haz veren, mutlu eden aktivitelerin yapıldığı zamandır (Ulutaş, 2019). Bireylerin kendi hür iradeleriyle seçtiği, istedikleri şekilde değerlendirdiği, çalışma hayatı dışarısında kalan zaman dilimi olarak da belirtilmektedir. (Kocabıyık Önsöy, 2019). Boş zamanı iyi değerlendiren bireyler sosyalleşir, eğlenir, dinlenir ve kendini geliştirerek ruhsal ve psikolojik açıdan olumlu olarak etkilenir (Ayar, 2021). Boş zaman bireyler açısından anlamlı aktivitelerin gerçekleşmesi için tek kaynak olmasa da çoğu zaman boş zaman ile bireye gelen özgürlük hissi nedeniyle, kişinin kendi gerçek benliği olabileceği, yaptıklarının kişisel olarak anlamlı olduğunu hissedeceği en önemli ve tek kaynak olabilir (Caldwell, 2005).

Sanayi devriminin ilk zamanlarında fazla çalışma saatleri nedeniyle dinlenme vücudun fiziksel olarak yenilenmesi, dinlendirilmesi olarak tanımlanmaktaydı ve çalışan bireyler için boş zaman ertesi iş gününe fiziksel olarak hazır olma anlamına gelmekteydi. Günümüzde iş saatlerinin düzenlenmesi, modernleşmeyle beraber bireyler boş zamanlarını dinlenmek, rahatlamak, stres atmak amacıyla kullanmışlardır (Gökmen ve Şentürk, 2022). Dinlenmeye ayrılan zaman çalışmaya ayrılan zaman kadar önemli olup, iki zaman dilimi arasına kurulan dengeyle daha iyi, verimli, canlı, dinamik bir şekilde zamanı değerlendirmek mümkündür. Özellikle işe sıkılmadan gitmek, verimli olmak dinlenmeyi gerçekleştirdiğimiz sürece etkili olacaktır (Ayhan, 2017).

Teknolojinin bu denli gelişmesiyle iş ve çalışma saatlerinin de azalması, insan gücünden robot sistemine geçilmesi ile bireylerin hareketsiz hayata mecbur kalmalarıyla boş zamanlarını planlarken daha dikkatli ve seçici davranmalarına neden olmuştur. Bununla beraber yorgunluktan arınmak ve daha sağlıklı olmak için bireyler kendilerine göre rekreasyon aktivitelerine odaklanmışlardır (Serçek ve Özaltaş Serçek, 2015). Rekreasyon kelimesi dilimize İngilizce "recreation" kelimesinden girmiş olup yenilenme, tazelenme veya yeniden yapılanma anlamında olan Latince "recreatio" kelimesinden gelmektedir (Kocabıyık ve Önsöy, 2019).

Rekreasyon, insanların boş zamanlarında eğlence, kendini geliştirme, sosyalleşme, dinlenme sağlayan, fiziksel ve ruhsal açıdan olumlu etkileri olan, bireylerin kendi iradeleriyle katıldıkları etkinliklerdir (Hacıoğlu vd., 2017). Bir başka tanıma göre rekreasyon, bireylerin boş zamanlarında katıldıkları eğlenceli, eğitici, geliştirici aktivitelerdir ve gönüllülük esasına göre yapılır (Karaküçük ve Gürbüz, 2007). Kişilerin boş zamanlarında kendi istekleri doğrultusunda katılım gösterdikleri eğlenceli ve sportif aktiviteler olarak isimlendirilen rekreasyon kavramı ise boş vakitlerde gerçekleştirilen, eğlence amaçlı yaşamı çeşitlendirilen faaliyetlerdir (Akyol ve Akkaşoğlu, 2020). Lovell'e göre ise rekreasyon sağlıktan eğitimde başarıya kadar uzanan, olumlu sonuçlarla bağlantılı olan, olumlu tecrübe ve fırsatların sağlıklı bir karışımıdır (Lovell, 2011). Rekreasyon bireylere fayda sağlayan bir araç olarak görülmekte ve bireylerin rutin düzenini değiştirerek aktivitelere katılımlarını sağlar. Teknolojinin gelişmesi, kentleşme, stres, doğal yaşamdan uzaklaşma gibi ve bunun sonucunda hareketsiz yaşam sonucu insanların rekreasyon aktivitelerine ihtiyaç duyduğu görülmektedir (Karakan vd., 2021).

Kavramsal Çerçeve

Bireyler ağır veya daha hafif işlerden sonra kendilerini tazelenmeye ihtiyaç duyarlar. Her alanda ihtiyaç duyulan rekreasyona her yaş grubundan bireyler başvurmaktadır. Sadece çalışan bireyler değil öğrenciler, çocuklar, yaşlılar, engelli bireyler, gençler de rekreasyon aktivitelerine ihtiyaç duyarlar (Serçek, Özaltaş Serçek, 2015).

Son zamanlarda nüfus artışı, serbest zamanın artması, gelir düzeylerinin yükselmesi, kişilerin tercihlerinin değişmesi, rekreasyon bilincinin oluşması, teknolojik gelişim ve değişim, kültür düzeyinin atması, kentleşmenin artmaya başlaması, eğitim seviyesinin artması, değer yargısının değişmeye başlaması, sağlık bilincinin gelişmeye başlaması, reklamların etkisi, çevre bilinci oluşması gibi nedenlerle rekreasyon etkinliklerine olan talep artmaktadır (Özel, 2019).

Rekreasyonun yalnızca kişiler açısından değil toplum, sağlık, çevresel, finansal yararları gün geçtikçe daha iyi anlaşılmaktadır. Rekreasyon aktiviteleri toplumların ekonomik durumu, yaş, sosyal sınıf gibi değişik seviyelerine ait kişileri bir araya getirirken bireyler arasında dayanışmayı ve iletişimi artırmaktadır (Deniz vd.,

2019). İnsanların toplu veya bireysel şekilde yaptığı aktivitelerden oluşan rekreasyon, bireylere özgürlük hissi sağlarken ayrıca sosyal, fiziki, duygusal gelişimine de katkı sağlar (Serçek ve Özaltaş Serçek, 2015).

Bireyler yaşamlarında stres, yorgunluk, endişe gibi olumsuz durumlar yaşayabilmektedir. Rekreasyon ise insanların yaşamlarında bu olumsuz durum ve düşüncelerin engellenmesi açısından kıymetli bir araçtır. Özellikle günlük yaşamda stres ve problemlerden kurtulmak için rekreasyon faaliyetlerinin önemi büyüktür ve bireyler bu aktivitelere katılmaktadır. Bu katılımlarda fiziki, ruhsal, duygusal açıdan olumlu etkiler elde etmek amaçlanmaktadır (Kocamaz, 2023).

Rekreasyon etkinliklerine her zaman kolay bir şekilde erişilemeyebilir ve katılımlarda toplumsal, bireysel, ekonomik veya çevre ile ilgili bazı kısıtlar veya engeller ile karşılaşılabilir (Beşikçi, 2023). Kısıtlamalardaki çeşitlilik bireylerin boş zaman aktivitelerine katılmamasına, fazla zaman ayırmamasına, bireylerin memnun olmamasına ve bu aktivitelere katılmamasına neden olabilmektedir. Bir ya da birden fazla aşılabilir kısıtlayıcı faktörlerle karşılaşılacağı beklentisi olması durumunda bireylerin o faaliyete katılma isteğini azaltabilir veya baskılayabilir (Jackson, 1997).

Rekreasyon etkinliklerine katılmayı engelleyen faktörlerle ilgili oluşturulan modele göre engeller; bireysel, bireylerarası ve yapısal engeller diye üçe ayrılmaktadır (Crawford vd, 1991). Rekreasyon faaliyetlerine katılımda görülen zorluklar, engeller kişilerin kendisinden veya kendi dışında oluşan nedenlerden kaynaklanabilmektedir (Beşikçi, 2020). Rekreasyon etkinliklerine katılmayı engelleyen faktörleri tanımlamak, serbest zamanı daha etkili planlamak, daha iyi organizasyon yapmak açısından önem arz etmektedir (Köse ve Yerlisu Lapa, 2018).

Bireylerin kişilik özellikleri etkileyen bir sürü faktör bulunmaktadır. Kişilerin çevreleri, arkadaş grupları, coğrafi durumlar, iletişim araçları, istekleri, toplum, alışkanlıklar etkili olmaktadır (Çavdar, 2019). Boş zaman aktivitelerine katılımda bireysel engeller, bireylerin harekete geçme isteğini veya aktivitelere katılım isteğini, motivasyonunu etkileyen güçlü faktör olarak düşünülmektedir. Yani bireylerin boş zaman aktivitelerine katılmaya yönelik motivasyon veya isteğini belirleyen en etkili engel bireysel engellerdir (Crawford vd., 1991).

Bireyler çeşitli toplum ve gruplarla birlikte yaşamaktadır ve bu ilişkilerde çeşitli anlaşmazlıklar, sorunlar ortaya çıkabilir ve bu durum bireylerin rekreasyon tercihlerini etkileyebilmektedir (Kocamaz, 2023). Kişiler eğitim, yetenek ve fiziki bakımdan birbirlerinden ayrılmaktadır. Rekreasyon faaliyetleri toplumda yapıldığından bu etkinliklerle insanlar bireysel farklılıklarını gösterecektir. Eğer kişi kendisini beceri bakımından eksik görürse tekrar aktivitelere katılmak istemeyebilir. Kişilerarası farklılıklar bu tarz sorunların ortaya çıkmasına sebep olabilmektedir (Çiftçiöğlu, 2022).

Bireylerin boş zaman aktivitelerine katılma durumlarını açıklarken sadece engellerin bilinmesi yeterli olmazken bununla birlikte aktivitelere katılımı kolaylaştıran etkenlerin de bilinmesi önemlidir. Boş zaman aktivitelerine katılımı kolaylaştıran faktörlerin de bilinmesi bireyleri aktivitelere katılmaya teşvik ederken bu katılımın devamlı olmasını da sağlar (Beşikçi, 2023). Rekreasyon faaliyetlerine katılım aşamasında ne kadar fazla engel ile karşılaşılırsa bunları aşmak için daha fazla kolaylaştırıcı unsura ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kolaylaştırıcılar boş zamanı da etkili ve verimli kullanmak için bir strateji aracı olarak kullanılabilir. Kolaylaştırıcı faktörler ile rekreasyon engelleri azalarak rekreasyon faaliyetlerine katılım artarken, bireyler sosyal, fiziki, psikolojik açıdan fayda elde eder ve daha fazla deneyim yaşamalarına imkân sağlar (Kaçay vd., 2023).

Son dönemlerde yaşanan gelişmeler ışığında boş zaman aktivitelerine katılımı engelleyen faktörlerin aşılmasıyla birlikte kolaylık sağlanmıştır. Teknolojik gelişmeler, maddi durumunu iyileşmesi, ulaşımın kolaylığı ve yenilikler, vb. nedenlerle beraber boş zaman aktivitelerinin önündeki engeller aşılmaya başlanmış ve kolaylıklar sağlanmıştır. Rekreasyon faaliyetlerine katılımı kolaylaştıran faktörlerin belirlenmesi, kişileri bu aktivitelere katılmaya teşvik eder (Beşikçi, 2020).

Serbest zaman ile ilgili Crawford ve arkadaşlarının geliştirdiği kişisel, kişilerarası ve yapısal olmak üzere üç tür kısıtlama bulunmaktadır. Crawford ve arkadaşlarının (1991) bu kısıtlamaları bireylerin serbest zamanlarını engelleyen bir model ile açıklamıştır. Yerleşik model kişisel kolaylaştırıcıların ve kısıtlamaları anlamının bu faktörleri kişilerarası ve yapısal kolaylaştırıcılar ve kısıtlamalar ile düşünerek anlamaktan geçmektedir. Crawford ve arkadaşlarının modelini kullanarak, kişisel, kişilerarası ve yapısal kolaylaştırıcılar olarak belirlenmiştir. Bu şekil etkinliklere katılımı kolaylaştırabilecek veya kısıtlayabilecek çevresel özelliklerin sınırlı bir sayısını göstermek amacıyla oluşturulmuştur. Ayrıca kısıtlayıcılar ve kolaylaştırıcılar etkinlikler ve bireyden bireye göre de değişmektedir (Raymore, 2002).

Engeller yaklaşımını anlayabilmek için bireylerin faaliyetlere katılma ya da katılmama nedenleri altında yer alan faktörlerin bilinmesi gerekmektedir. Çünkü bireyler bir etkinliğe katılamıyorsa onu engelleyen bir faktör ya da katılabiliyorsa kolaylaştıran bir faktör vardır. Engeller yaklaşımı baz alınarak geliştirilen kolaylaştırıcılar kişilerin faaliyetlere katılma ya da katılmama durumu arkasındaki nedenleri belirlemeye çalışmaktadır (Emir vd., 2022). Engeller ve kolaylaştırıcı faktörlerle ilgili yapılan araştırmaların amacı aktivitelere katılım ile ilgili engel, kısıt oluşturan durumlarla beraber katılmayı destekleyen faktörlerin araştırmacılar tarafından da kabul edilen unsurlarla birlikte incelenmesidir. Yani bireyler kolaylaştırıcı faktörlerle ilgili veya engeller ile baş edebilme stratejileri ile aktivitelere katılım sağlar ya da bunu devam ettirir. Boş zaman dilimlerinde aktivitelere katılımı engelleyen fazla unsur varken belirli motivasyon unsurları, kolaylaştırıcılar ve baş etme stratejileri ile aktivitelere katılım gösterilmektedir. Yani katılımı engelleyen faktörler kolaylaştırıcı faktörler ile aşılabılır (Beşikçi, 2020).

Yöntem

Bu çalışmada üniversite personelinin rekreasyon etkinliklerine katılımını engelleyen ve kolaylaştıran faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda hazırlanan anket ile Sinop Üniversitesinde çalışan akademik ve idari personele ulaşılmaya ve görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın evrenini Sinop Üniversitesinde görev yapan 618 akademik ve 587 idari personel olmak üzere toplam 1205 kişi oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 139 akademik ve 173 idari personelden oluşturmaktadır.

Ural ve Kılıç'ın (2006) kitaplarında belirtmiş oldukları evren büyüklüklerine karşı örneklem büyüklüğü tablosu temel alınarak asgari örneklem sayısı 312 olarak belirlenmiş ve basit tesadüfî örneklem belirleme yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS programında analiz edilmiştir. Sürekli değişkenlerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiştir. Parametrik test varsayımlarının sağlanmadığı durumlarda parametrik olmayan “Kruskal-Wallis H” testi kullanılmıştır. İki bağımsız değişken içeren hipotezler için normal dağılım varsayımı sağlanmadığı için Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Ölçeklerin güvenilirliğinin tespiti için Cronbach Alpha değerine bakılmıştır. Rekreasyonel engeller ölçeğinin Cronbach Alpha değeri 0,88 ve serbest zaman kolaylaştırıcı ölçeğinin Cronbach Alpha değeri ise 0,90 olarak gözlenmiştir. Bu iki değerde örneklem grubu için güvenilir olduğunu göstermektedir.

Araştırmada verilerin toplanması için anket yönteminden yararlanılmıştır. Üç kısımdan oluşan ankette ilk bölümde kişilerin özelliklerine ait 12 soru bulunmaktadır. İkinci kısımda katılımcıların rekreasyon aktivitelerine katılımını engelleyen faktörleri belirlemeye yönelik 18 sorudan ve Alexandris ve Carroll'un (1997) dördümlü Likert'den oluşan ölçek (Dört-Çok Önemli ve Bir-Kesinlikle Önemsiz) (Boş Zaman Engelleri Ölçeği) kullanılmıştır (Gürbüz vd., 2020; Karaküçük ve Gürbüz, 2007). Üçüncü kısımda ise bireylerin rekreasyon aktivitelerine katılımını kolaylaştıran faktörleri belirlemeye yönelik 16 soru ve beşli Likert'den oluşan ölçek (Beş-Çok Önemli ve Bir-Hiç Önemli Değil) (Serbest Zaman Kolaylaştırıcıları Ölçeği) kullanılmıştır (Gürbüz vd., 2015, Kim ve ark. 2011). *Bu çalışma için Sinop Üniversitesi Rektörlüğü İnsan Araştırmaları Etik Kurulunun 08 / 09 / 2023 tarihli ve 2023 / 149 sayılı kararıyla onay alınmıştır.*

Bulgular

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Demografik özellikler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	106
	Erkek	206
Medeni Durum	Bekar	145
	Evli	167
Yaş	18-25 Yaş Arası	41
	26-40 Yaş Arası	162
	41-54 Yaş Arası	103
	55 Yaş ve Üzeri	6
Eğitim Düzeyi	Lise ve altı	35
	Önlisans	22
	Lisans	91
	Lisansüstü	164
Görev Türü	Akademik Personel	139
	İdari Personel	173
Aylık Gelir	15000 TL ve Altı	4
	15001 TL ve 25.000 TL	130
	25001 TL ve Üzeri	178

Refah Düzeyi	Çok Kötü	23	7,37
	Kötü	71	22,76
	Normal	151	48,40
	İyi	49	15,71
	Çok İyi	18	5,71
İkamet Durumu	Aile	193	61,86
	Arkadaş	26	8,33
	Yalnız	93	29,81
Toplam		312	100

Tablo 1'e bakıldığında araştırmaya katılan personelin %66,03'ü erkek ve %33,97 sinin kadın olduğu anlaşılmaktadır. Medeni durumlarına %53,53'ü evli ve %46,47'si bekâr olduğu, katılımcıların yaşları incelendiğinde %51,92'si 26-40 yaş arası, %33,01'i 41-54 yaş arasında olduğu öne çıkmaktadır. Eğitim düzeylerine bakıldığında %52,56'sı lisansüstü eğitim, %29,17'si lisans, %7,05'i önlisans ve %11,22'si ise lise ve altı mezuniyete sahip olduğu görülmektedir. Görev türleri incelendiğinde %55,45'i ise idari personel ve %44,55'i akademik personel olduğu, gelir durumlarına göre %57,05'inin aylık geliri 25001 TL ve üzeri olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılanların %48,40'ı normal refah düzeyine sahip olduğunu ifade ederken, %5,77'si çok iyi olduğunu ve %7,37'si ise refah düzeyinin çok kötü olduğunu ile getirmiştir. Katılımcıların ikamet durumlarına bakıldığında %61,86'sı ailesi ile %29,81'i yalnız ve %8,33'ü arkadaşları ile ikamet ettiğini dile getirmişlerdir.

Tablo 2. Katılımcıların Serbest Zaman Özellikleri

Katılımcıların Serbest Zaman Özellikleri		Sayı (n)	Yüzde (%)
Serbest Zaman Süresi (Haftalık)	1-5 saat	68	21,79
	6-10 saat	130	41,67
	11-15 saat	60	19,23
	16 saat ve üzeri	54	17,31
Serbest Zaman Değerlendirmede Güçlük Durumu	Her Zaman	42	13,46
	Sık Sık	80	25,64
	Bazen	145	46,47
	Hiçbir Zaman	45	14,42
Serbest Zamanı Değerlendirme Durumları*	Ev İçi Aktivitelere Katılmak	209	66,99
	Fiziksel Etkinliklere Katılmak	124	39,74
	Açık alan etkinliklere Katılmak	153	49,04
	Turistik etkinliklere Katılmak	69	22,12
	Kültürel-Sanatsal-Sosyal Etkinliklere Katılmak	94	30,13
Rekreasyonel Alan Yeterliliği	Kesinlikle Yetersiz	62	19,87
	Yetersiz	98	31,41
	Kısmen	119	38,14
	Yeterli	28	8,97
	Kesinlikle Yeterli	5	1,60
Toplam		312	100

Katılımcıların haftalık serbest zaman sürelerine bakıldığında %41,67'si 6-10 saat serbest zamana, %21,79'u 1-5 saat, %19,23'ü 11-15 saat ve %17,31'i 16 saat ve üzeri serbest zamana sahip olduğu görülmektedir. Serbest zaman değerlendirme güçlük durumlarına verdikleri cevaplar incelendiğinde %46,47'si bazen, %25,64'ü sık sık, %14,42'si hiçbir zaman ve %13,46'sı her zaman şeklinde cevap vermişlerdir. Ayrıca araştırmaya katılanların en çok %66,99'u ev içi etkinliklere katılarak serbest zamanlarını değerlendirdiklerini ifade ederken ikinci sırada %49,04 ile açık alan etkinliklere katılmak, üçüncü sırada 39,74 ile fiziksel etkinliklere katılmak gelmektedir. En düşük yüzdeye sahip olan %22,12 ile turistik etkinliklere katılmak gelmektedir. Rekreasyon alan yeterliliği sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında katılımcıların %38,17'ü kısmen yetersiz bulurken %31,41'i yetersiz ve %19,87'si kesinlikle yetersiz bulmuştur. Rekreasyon alanlarını yeterli ve kesinlikle yeterli bulduğunu ifade edenlerin oranı ise toplamda %10,57'dir.

Tablo 3. Cinsiyete Göre Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

	Kadın		Erkek		p-değeri
	Ort.	SS	Ort.	SS	
Bireysel Psikoloji	2,822	0,662	2,787	0,679	,844
Bilgi Eksikliği	2,612	0,737	2,644	0,717	,458
Tesis	3,006	0,708	3,034	0,722	,203
Arkadaş Eksikliği	2,583	0,748	2,568	0,750	,398
Zaman	2,915	0,668	2,864	0,690	,525
İlgi Eksikliği	2,450	0,728	2,464	0,750	,078
TOPLAM BZEÖ	2,731	0,708	2,727	0,718	
Kişisel	3,970	0,768	3,916	0,802	,177
Kişilerarası	3,469	0,848	3,500	0,841	,468
Yapısal	3,940	0,740	3,850	0,754	,056
TOPLAM SZKÖ	3,793	0,785	3,755	0,799	

Analizler toplam SZKÖ değerlerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. SZKÖ puanları faktörler açısından değerlendirildiği zaman “Yapısal” faktörünün istatistiksel olarak anlamlı farklılık değerine yakın olduğu ancak $\alpha=0.05$ hata değerini geçemediği gözlenmiştir. Gerçekleştirilen ankete katılan kadın katılımcıların ortalama SZKÖ değeri 3,793 olarak ve erkek katılımcıların ortalama SZKÖ değeri 3,755 olarak gözlenmiştir.

Analizler toplam BZEÖ değerlerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. BZEÖ puanları faktörler açısından değerlendirildiği zaman “İlgi Eksikliği” istatistiksel olarak anlamlı farklılık değerine yakın olduğu ancak $\alpha=0.05$ hata değerini geçemediği gözlenmiştir. Gerçekleştirilen ankete katılan kadın katılımcıların ortalama BZEÖ değeri 2,731 ve erkek katılımcıların ortalama BZEÖ değeri 2,727 olarak gözlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre “üniversite personelinin serbest zaman kolaylaştırıcılarına ve engellerine yönelik algıları “cinsiyet” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” sorusu anlamlı bir farklılık göstermemektedir şeklinde cevaplanmıştır.

Tablo 4. Görev Durumuna Göre BZEÖ ve SZKÖ Faktörlerinin Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

	Akademik Personel		İdari Personel		p-değeri
	Ort.	SS	Ort.	SS	
Bireysel Psikoloji	2,753	0,694	2,931	0,596	,025
Bilgi Eksikliği	2,540	0,802	2,800	0,652	,002
Tesis	3,036	0,696	3,154	0,638	,118
Arkadaş Eksikliği	2,530	0,758	2,767	0,720	,004
Zaman	2,818	0,585	2,983	0,632	,026
İlgi Eksikliği	2,417	0,793	2,734	0,700	,000
TOPLAM BZEÖ	2,682	0,721	2,895	0,656	
Kişisel	3,909	0,725	3,964	0,723	,432
Kişilerarası	3,387	0,813	3,699	0,751	,001
Yapısal	3,826	0,662	3,898	0,717	,244
TOPLAM SZKÖ	3,707	0,733	3,854	0,731	

Analizler toplam SZKÖ ve BZEÖ değerlerinin idari görev değişkenine göre Mann-Whitney-U testi kullanılarak istatistiksel olarak anlam farklılık test edilmiştir. SZKÖ faktörleri incelendiği zaman “Kişilerarası” faktörü anlamlı bir şekilde farklılık göstermiştir. SZKÖ’nün diğer faktörleri hata değerini geçemediği ve “Kişisel” ($p=0.432>0.05$) ve “Yapısal” ($p=0.244>0.05$) şeklinde p değerinin hesaplandığı gözlenmiştir. Gerçekleştirilen ankete katılan akademik görev yapan katılımcıların ortalama SZKÖ değeri 3,707 ve idari görev yapan katılımcıların ortalama SZKÖ değeri 3,854 olarak gözlenmiştir.

BZEÖ faktörleri incelendiği zaman “Bireysel Psikoloji” ($p=0.025<0.05$), “Bilgi Eksikliği” ($p=0.002<0.05$), “Arkadaş Eksikliği” ($p=0.004<0.05$), “Zaman” ($p=0.026<0.05$) ve “İlgi Eksikliği” ($p=0.000<0.05$) faktörlerinin istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği gözlenmiştir. BZEÖ’nün diğer faktörü hata

değerini geçemediği ve “Tesis” ($p=0.118>0.05$) şeklinde p değerinin hesaplandığı gözlenmiştir. Gerçekleştirilen ankete katılan akademik görev yapan katılımcıların ortalama BZEÖ değeri 2,682 ve idari görev yapan katılımcıların ortalama BZEÖ değeri 2,895 olarak gözlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre “üniversite personelinin serbest zaman kolaylaştırıcılarına ve engellerine yönelik algıları “görev” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” sorusu anlamlı bir farklılık göstermektedir şeklinde cevaplanmıştır.

Tablo 5. Boş Zaman Süreleri Göre BZEÖ ve SZKÖ Faktörlerinin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	1 - 5 Arası		6 - 10 Arası		11 - 15 Arası		16 ve Üzeri		p değeri
	Ort.	SS	Ort.	SS	Ort.	SS	Ort.	SS	
Bireysel Psikoloji.	2,877	0,636	2,808	0,603	3,033	0,652	2,722	0,711	,039
Bilgi Eksikliği.	2,632	0,759	2,579	0,708	2,789	0,723	2,883	0,721	,056
Tesis.	3,020	0,707	3,064	0,669	3,200	0,594	3,185	0,663	,319
Arkadaş Eksikliği.	2,637	0,749	2,590	0,739	2,767	0,761	2,747	0,723	,430
Zaman.	2,922	0,647	2,882	0,605	3,006	0,572	2,852	0,644	,615
İlgi Eksikliği.	2,574	0,796	2,531	0,762	2,672	0,744	2,679	0,706	,463
TOPLAM BZEÖ	2,777	0,716	2,742	0,681	2,911	0,674	2,845	0,694	
Kişisel.	3,779	0,774	3,903	0,709	4,100	0,722	4,052	0,642	,046
Kişilerarası.	3,511	0,876	3,492	0,735	3,679	0,712	3,653	0,884	,189
Yapısal.	3,811	0,655	3,814	0,706	3,981	0,647	3,931	0,743	,373
TOPLAM SZKÖ	3,700	0,768	3,737	0,717	3,920	0,693	3,879	0,756	

Analizler toplam SZKÖ ve BZEÖ değerlerinin boş zaman sürelerine göre Kruskal-Wallis H testi kullanılarak istatistiksel olarak anlam farklılık test edilmiştir. SZKÖ faktörleri incelendiği zaman “Kişisel” ($p=0.046<0.05$) faktöründe istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmiştir. SZKÖ’nün diğer faktörleri hata değerini geçemediği ve “Kişilerarası” ($p=0.189>0.05$) ve “Yapısal” ($p=0.373>0.05$) şeklinde p-değerinin hesaplandığı gözlenmiştir. Gerçekleştirilen ankete katılan 1-5 saat arası boş zamana sahip katılımcıların ortalama SZKÖ değeri 3,700, 6-10 saat arası boş zamana sahip katılımcıların ortalama SZKÖ değeri 3,737, 11-15 saat arası boş zamana sahip katılımcıların ortalama SZKÖ değeri 3,920,16 ve üzeri saat arası boş zamana sahip katılımcıların ortalama SZKÖ değeri 3,879 olarak gözlenmiştir.

BZEÖ faktörleri incelendiği zaman “Bireysel Psikoloji” ($p=0.039<0.05$) faktörünün istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği gözlenmiştir. BZEÖ’nün diğer faktörlerinin hata değerini geçemediği ve “Bilgi Eksikliği” ($p=0.056>0.05$), “Tesis” ($p=0.319>0.05$), “Arkadaş Eksikliği” ($p=0.430>0.05$), “Zaman” ($p=0.615>0.05$) ve “İlgi Eksikliği” ($p=0.463>0.05$) şeklinde p değerinin hesaplandığı gözlenmiştir. Gerçekleştirilen ankete katılan 1-5 saat arası boş zamana sahip katılımcıların ortalama BZEÖ değeri 2,777, 6-10 saat arası boş zamana sahip katılımcıların ortalama BZEÖ değeri 2,742, 11-15 saat arası boş zamana sahip katılımcıların ortalama BZEÖ değeri 2,911, 16 ve üzeri saat arası boş zamana sahip katılımcıların ortalama BZEÖ değeri 2,845 olarak gözlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre “üniversite personelinin serbest zaman kolaylaştırıcılarına ve engellerine yönelik algıları “boş zaman süresi” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” sorusu anlamlı bir farklılık göstermektedir şeklinde cevaplanmıştır.

Tablo 6. Serbest Zamanı Değerlendirmekte Güçlük Çekme Durumuna Göre BZEÖ ve SZKÖ Faktörlerinin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	Hiçbir Zaman		Bazen		Sık Sık		Her Zaman		p değeri
	Ort.	SS	Ort.	SS	Ort.	SS	Ort.	SS	
Bireysel Psikoloji	2,556	0,776	2,876	0,586	2,925	0,654	2,944	0,595	,034
Bilgi Eksikliği	2,541	0,844	2,628	0,681	2,788	0,657	2,833	0,861	,117
Tesis	2,919	0,820	3,115	0,616	3,146	0,668	3,167	0,614	,532
Arkadaş Eksikliği	2,348	0,858	2,614	0,621	2,779	0,760	2,937	0,840	,004
Zaman	2,637	0,763	2,828	0,527	3,083	0,618	3,151	0,550	,000
İlgi Eksikliği	2,437	0,798	2,538	0,768	2,667	0,662	2,810	0,797	,078
TOPLAM BZEÖ	2,573	0,810	2,766	0,633	2,898	0,670	2,974	0,710	
Kişisel	3,853	0,825	3,932	0,695	4,023	0,669	3,900	0,792	,767
Kişilerarası	3,406	0,924	3,505	0,760	3,591	0,747	3,857	0,770	,030
Yapısal	3,708	0,783	3,833	0,682	3,929	0,678	4,031	0,615	,214
TOPLAM SZKÖ	3,656	0,844	3,757	0,712	3,847	0,698	3,929	0,726	

Analizler toplam SZKÖ ve BZEÖ değerlerinin serbest zamanı değerlendirmekte güçlük çekme göre Kruskal-Wallis H testi kullanılarak istatistiksel olarak anlam farklılık test edilmiştir. SZKÖ faktörleri incelendiği zaman “Kişilerarası” faktöründe anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. SZKÖ’nün diğer faktörleri hata değerini geçemediği ve “Kişisel” ($p=0.767>0.05$) ve “Yapısal” ($p=0.214>0.05$) şeklinde p-değerinin hesaplandığı gözlenmiştir. Gerçekleştirilen ankete hiçbir zaman yanıtı veren katılımcıların ortalama SZKÖ değeri 3,656, bazen yanıtı veren katılımcıların ortalama SZKÖ değeri 3,757, sık sık yanıtı veren katılımcıların ortalama SZKÖ değeri 3,847, her zaman yanıtı veren katılımcıların ortalama SZKÖ değeri 3,929 olarak gözlenmiştir.

BZEÖ faktörleri incelendiği zaman “Bireysel Psikoloji” ($p=0.034<0.05$), “Arkadaş Eksikliği” ($p=0.004<0.05$), “Zaman” ($p=0.000<0.05$) faktörünün istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği gözlenmiştir. BZEÖ’nün diğer faktörlerinin hata değerini geçemediği ve “Bilgi Eksikliği” ($p=0.117>0.05$), “Tesis” ($p=0.532>0.05$), ve “İlgi Eksikliği” ($p=0.078>0.05$) şeklinde p değeri hesaplandığı gözlenmiştir. Gerçekleştirilen ankete hiçbir zaman yanıtı veren katılımcıların ortalama BZEÖ değeri 2,573, bazen yanıtı veren katılımcıların ortalama BZEÖ değeri 2,766, sık sık yanıtı veren katılımcıların ortalama BZEÖ değeri 2,898, her zaman yanıtı veren katılımcıların ortalama BZEÖ değeri 2,974 olarak gözlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre “üniversite personelinin serbest zaman kolaylaştırıcılarına ve engellerine yönelik algıları “serbest zamanı değerlendirmekte güçlük çekme durumu” değişkeni açısından anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır mı?” sorusu anlamlı bir farklılık göstermektedir şeklinde cevaplanmıştır.

Tablo 7. Serbest Zamanı Değerlendirme Aktivitelerine Göre BZEÖ ve SZKÖ Faktörlerinin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	Açık alan		Ev içi		Fiziksel		Kültürel		Turistik		p değeri
	Ort.	SS	Ort.	SS	Ort.	SS	Ort.	SS	Ort.	SS	
Bireysel Psikoloji.	2,885	0,610	2,880	0,646	2,797	0,650	2,714	0,665	2,429	0,555	,363
Bilgi Eksikliği.	2,615	0,584	2,675	0,741	2,703	0,826	2,881	0,638	2,429	0,555	,690
Tesis.	2,854	0,623	3,144	0,664	3,203	0,646	3,143	0,651	2,381	0,330	,004
Arkadaş Eksikliği.	2,708	0,720	2,689	0,776	2,601	0,680	2,524	0,573	2,190	0,499	,287
Zaman.	2,885	0,593	2,952	0,601	2,855	0,605	2,762	0,750	2,429	0,660	,261
İlgi Eksikliği.	2,729	0,679	2,561	0,733	2,616	0,831	2,786	0,878	2,286	0,602	,483
TOPLAM BZEÖ	2,780	0,635	2,817	0,694	2,796	0,706	2,802	0,693	2,357	0,534	
Kişisel	3,844	0,651	3,974	0,731	3,926	0,706	4,143	0,630	3,229	0,433	,033
Kişilerarası	3,656	0,615	3,551	0,793	3,587	0,803	3,589	1,003	2,929	0,842	,407
Yapısal	3,763	0,716	3,903	0,702	3,885	0,546	3,847	0,705	2,980	0,608	,047
TOPLAM SZKÖ	3,754	0,661	3,810	0,742	3,799	0,685	3,860	0,779	3,046	0,628	

Analizler toplam SZKÖ ve BZEÖ değerlerinin Serbest zamanı değerlendirme aktivitelerine göre Kruskal-Wallis H testi kullanılarak istatistiksel olarak anlam farklılık test edilmiştir. SZKÖ faktörleri incelendiği zaman “Kişisel” ($p=0.033<0.05$) ve “Yapısal” ($p=0.047<0.05$) faktörlerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmiştir. SZKÖ’nün diğer faktörleri hata değerini geçemediği ve “Kişilerarası” ($p=0.407>0.05$) şeklinde

p-değerinin hesaplandığı gözlenmiştir. Gerçekleştirilen ankete açık alan aktivitesi yanıtı veren katılımcıların ortalama SZKÖ değeri 3,754, ev içi aktivitesi yanıtı veren katılımcıların ortalama SZKÖ değeri 3,810, fiziksel aktivite yanıtı veren katılımcıların ortalama SZKÖ değeri 3,799, kültürel aktivite yanıtı veren katılımcıların ortalama SZKÖ değeri 3,860, turistik aktivite yanıtı veren katılımcıların ortalama SZKÖ değeri 3,046 olarak gözlenmiştir.

BZEÖ faktörleri incelendiği zaman “Tesis” ($p=0.004<0.05$) faktörünün istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği gözlenmiştir. BZEÖ’nün diğer faktörlerinin hata değerini geçemediği ve “Bilgi Eksikliği” ($p=0.690>0.05$), “Arkadaş Eksikliği” ($p=0.287>0.05$), “Zaman” ($p=0.261>0.05$), “Bireysel Psikoloji” ($p=0.363>0.05$), ve “İlgi Eksikliği” ($p=0.483>0.05$) şeklinde p değerinin hesaplandığı gözlenmiştir. Gerçekleştirilen ankete açık alan aktivitesi yanıtı veren katılımcıların ortalama BZEÖ değeri 2,780, ev içi aktivitesi yanıtı veren katılımcıların ortalama BZEÖ değeri 2,817, fiziksel aktivite yanıtı veren katılımcıların ortalama BZEÖ değeri 2,796, kültürel aktivite yanıtı veren katılımcıların ortalama BZEÖ değeri 2,802, turistik aktivite yanıtı veren katılımcıların ortalama BZEÖ değeri 2,357 olarak gözlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre “üniversite personelinin serbest zaman kolaylaştırıcılarına ve engellerine yönelik algıları “serbest zamanı değerlendirme aktivite” değişkeni açısından anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır mı?” sorusu anlamlı bir farklılık göstermektedir şeklinde cevaplanmıştır.

Tablo 8. BZEÖ Faktörlerinin Kendi Aralarındaki Korelasyon Tablosu

		Bireysel Psikoloji	Bilgi Eksikliği	Tesis	Arkadaş Eksikliği	Zaman	İlgi Eksikliği
Bireysel Psikoloji	r	1,000	,291**	,314**	,308**	,325**	,438**
	p		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	312	312	312	312	312	312
Bilgi Eksikliği	r		1,000	,367**	,434**	,469**	,500**
	p			0,000	0,000	0,000	0,000
	N		312	312	312	312	312
Tesis	r			1,000	,340**	,463**	,236**
	p				0,000	0,000	0,000
	N			312	312	312	312
Arkadaş Eksikliği	r				1,000	,500**	,457**
	p					0,000	0,000
	N				312	312	312
Zaman	r					1,000	,341**
	p						0,000
	N					312	312
İlgi Eksikliği	r						1,000
	p						
	N						312

BZEÖ faktörlerinin kendi aralarındaki korelasyon davranışlarının incelenmesi için Spearman Korelasyon testi kullanılmıştır. Spearman korelasyon testi sonuçları incelendiği zaman tüm faktörlerin birbirleri ile korelasyon içerisinde olduğu ($p<0.01$) gözlenmiştir. Ayrıca tüm r değerlerinin pozitif değerde olması faktörlerin birbirleri ile pozitif yönlü olarak körele olduklarını göstermektedir. Test sonuçlarına göre “Bireysel Psikoloji” ile “Bilgi Eksikliği”, “Tesis”, “Arkadaş Eksikliği” ve “Zaman” arasında zayıf bir ilişki ($0.2<r<0.39$) olduğu ancak “İlgi Eksikliği” ile orta düzeyde bir ilişki ($0.40<r<0.59$) olduğu gözlenmiştir. “Bilgi Eksikliği” ile “Tesis” arasında zayıf bir ilişki, “Arkadaş Eksikliği”, “Zaman” ve “İlgi Eksikliği” ile orta düzeyde bir ilişki olduğu gözlenmiştir. “Tesis” ile “Arkadaş Eksikliği” ve “İlgi Eksikliği” ile zayıf bir ilişki, “Zaman” ile orta bir ilişki olduğu gözlenmiştir. “Arkadaş Eksikliği” ile “Zaman” ve “İlgi Eksikliği” orta düzeyli bir ilişki olduğu gözlenmiştir. “Zaman” ile “İlgi Eksikliği” arasında zayıf bir ilişki gözlenmiştir.

Tablo 9. SZKÖ Faktörleri Kendi Aralarındaki Korelasyon Tablosu

		Kişisel	Kişilerarası	Yapısal
Kişisel	r	1,000	,495**	,688**

	p		0,000	0,000
	N	312	312	312
	r		1,000	,631**
Kişilerarası	p			0,000
	N		312	312
	r			1,000
Yapısal	p			
	N			312

SZKÖ faktörlerinin kendi aralarındaki korelasyon davranışlarının incelenmesi için Spearman Korelasyon testi kullanılmıştır. Spearman korelasyon testi sonuçları incelendiği zaman tüm faktörlerin birbirleri ile korelasyon içerisinde olduğu ($p<0.01$) gözlenmiştir. Ayrıca tüm r değerlerinin pozitif değerde olması faktörlerin birbirleri ile pozitif yönlü korelasyonun var olduğunu göstermektedir. “Kişisel” faktör ile “Kişilerarası” faktörü arasında orta düzeyde ilişki olduğu ve “Yapısal” faktörler yüksek düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. “Kişilerarası” ile “Yapısal” faktörleri arasında yüksek düzeyde ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 10. BZEÖ İle SZKÖ Faktörleri Arasındaki Korelasyon Tablosu

		Kişisel	Kişilerarası	Yapısal
Bireysel Psikoloji	r	,269**	,282**	,239**
	p	0,000	0,000	0,000
	N	312	312	312
Bilgi Eksikliği	r	,247**	,397**	,303**
	p	0,000	0,000	0,000
	N	312	312	312
Tesis	r	,459**	,258**	,425**
	p	0,000	0,000	0,000
	N	312	312	312
Arkadaş Eksikliği	r	,258**	,383**	,315**
	p	0,000	0,000	0,000
	N	312	312	312
Zaman	r	,356**	,407**	,405**
	p	0,000	0,000	0,000
	N	312	312	312
İlgi Eksikliği	r	,178**	,356**	,272**
	p	0,002	0,000	0,000
	N	312	312	312

BZEÖ ile SZKÖ faktörlerinin kendi aralarındaki korelasyon davranışlarının incelenmesi için Spearman Korelasyon testi kullanılmıştır. Spearman korelasyon testi sonuçları incelendiği zaman tüm faktörlerin birbirleri ile korelasyon içerisinde olduğu ($p<0.01$) gözlenmiştir. Ayrıca tüm r değerlerinin pozitif değerde olması faktörlerin birbirleri ile pozitif yönlü olarak körele olduklarını göstermektedir. “Bireysel Psikoloji”, “Arkadaş Eksikliği” ve “Bilgi Eksikliği” faktörleri ile “Kişisel”, “Kişilerarası” ve “Yapısal” faktörlerinin birbirleri ile zayıf bir ilişkisi olduğu gözlenmiştir. “Tesis” ile “Kişilerarası” faktörlerinin birbirleri ile zayıf bir ilişkide olduğu ve “Kişisel” ve “Yapısal” faktörleri ile orta düzeyde bir ilişkide olduğu gözlenmiştir. “Zaman” ile “Kişisel” faktörü arasında zayıf bir ilişki, “Kişilerarası” ve “Yapısal” faktörleri ile orta düzeyde bir ilişkide olduğu gözlenmiştir. “İlgi Eksikliği” ile “Kişisel” faktörleri arasında çok zayıf bir ilişki ($r<0.20$, $p=0.002$), “Kişilerarası” ve “Yapısal” faktörleri ile zayıf bir ilişkisi olduğu gözlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre üniversite personelinin serbest zaman kolaylaştırıcılarına ve engellerine yönelik algıları arasında olarak pozitif ve düşük anlamlı bir korelasyon vardır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Personelin serbest zaman kolaylaştırıcıları ve engellerine yönelik algılarının cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Personelin cinsiyet değişkenine göre kolaylaştırıcıları ve engelleri algılama konusunda benzerlik gösterdikleri söylenebilir. Cinsiyete bağlı olarak kolaylaştırıcı ve engelleyici unsurlarda farklılık görülmemesinin sebebi katılımcıların aynı aktivitelere katılıyor olmalarından kaynaklanabilir. Beşikçi'nin (2023) çalışan ebeveynlerin etkinliklere katılım ve engelleri üzerine yaptığı çalışma sonucunda da cinsiyete bağlı olarak istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ve bu yönüyle çalışmamızla benzerlik göstermektedir. Özşaker'in (2012) gençlerin serbest zaman etkinliklerine katılımları engelleri ile ilgili yaptığı araştırmada ise cinsiyet ile alt boyutlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Personelin serbest zaman kolaylaştırıcıları ve engellerine yönelik algılarının bazı alt boyutlarında görev durumuna (akademik ve idari) göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Bireysel psikoloji, bilgi eksikliği, arkadaş eksikliği, zaman, ilgi eksikliği alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. İdari personelin akademik personele göre ilgili alt boyutlarda daha fazla engel hissettiği görülmüştür. İdari personelin mali kaygılar, çalışma şartları, stres, sosyalleşme gibi nedenler akademik ve idari personel arasında tespit edilen farklılıklarda etkili olabileceği düşünülmektedir. Serbest zaman kolaylaştırıcıları kişilerarası alt boyutunda göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Buna göre kişilerarası alt boyutta idari personel akademik personele göre ortalama puanları daha yüksek bulunmuştur, aktivitelere katılımı daha kolaydır. İdari personelin çalışma saatleri belli olduğundan iş dışında rekreasyon faaliyetlerine daha kolay katılım gösterebilmesinden kaynaklanabilir. Ayrıca akademik personelin ders verme, akademik yayın, proje, vb. iş yükü nedeniyle iş dışında rekreasyon etkinliklerine idari personele göre daha az katılım göstermesinden kaynaklanabilir. Bu da idari personel açısından kolaylaştırıcı olurken akademik personel açısından engel olabilmektedir.

Personelin boş zaman engellerine yönelik algılarının boyutlarında yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Bireysel psikoloji alt boyutunda 18-25 yaş arası personelin diğer yaş aralıklarına göre daha fazla engel hissettiği görülmüştür. Katılımcıların gelecek kaygısı ve maddi sıkıntılar sebebiyle aktivitelere daha az katılım sağlamalarından kaynaklanabilir. Personelin boş zaman kolaylaştırıcıları ile arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Erdoğan'ın (2022) bir öğretmenlik branşına ait çalışma sonucunda yaş değişkenine göre farklılık olduğu tespit edilmiştir. Uzun'un (2016) yaptığı çalışmada yaş değişkenine göre üniversite öğrencilerinin engelleri ile arasında farklılık bulunamamıştır.

Personelin boş zaman engellerine yönelik algılarının bazı alt boyutlarında eğitim seviyesine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Bilgi eksikliği alt boyutunda lise ve altı eğitim seviyesine sahip olan personelin ön lisans, lisans ve lisansüstü personele göre daha fazla engel hissettiği tespit edilmiştir. Personelin etkinlik veya aktivite faydaları hakkında bilgi sahibi olmamasından kaynaklanabilir. Zaman ve ilgi eksikliği alt boyutlarında ise ön lisans eğitim seviyesine sahip olan personelin lise ve altı, lisans ve lisansüstü personel göre daha fazla engel hissettiği tespit edilmiştir. Personelin serbest zaman kolaylaştırıcıları ile arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Temir ve Gürbüz (2012) rekreasyonel aktivitelere katılımın önündeki engellerin incelenmesi üzerine yaptığı çalışma sonucunda da eğitim seviyesi değişkenine göre bazı alt boyutlarda anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Akbulut ve Başkan'ın (2023) kamu çalışanlarını incelenmesiyle ilgili yaptıkları çalışma sonucunda ise öğrenim durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Personelin serbest zaman kolaylaştırıcıları ve engellerine yönelik algılarının bazı alt boyutlarında boş zaman sürelerine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Bireysel psikoloji alt boyutunda serbest zaman süresi haftalık 11-15 saat arası olan katılımcılar diğer saat aralıklarına göre daha fazla engel hissettiği tespit edilmiştir. Personelin bu sürede diğer işlerini yapması veya bu zaman diliminde dinlenmesinden, kendilerini yorgun hissetmelerinden kaynaklanabilir. Doğan'ın (2021) lise öğrencilerinin rekreasyonel faaliyetlere eğilimleri ve rekreasyonel faaliyetlere katılımlarına engel olan faktörler ile ilgili yaptığı çalışma sonucunda da haftalık boş zaman süreleri bazı alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ustalar ve arkadaşlarının (2021) antrenörlerin rekreasyonel faaliyetlere katılımlarını engelleyen faktörlerin belirlenmesi ile ilgili yapmış oldukları çalışma sonucunda haftalık boş zaman sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Serbest zaman kolaylaştırıcıları kişisel alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Buna göre kişisel boyutta boş zaman süresi 11-15 saat olan personelin ortalama puanları daha yüksek bulunmuştur, aktivitelere katılımı daha kolaydır. 11-15 saat aralığında boş

zamanı olan ve daha fazla engel hisseden personelin bu durum aşmak için daha fazla kolaylaştırıcı faktörden yararlanmaya çalışmasından kaynaklanabilir.

Personelin serbest zaman kolaylaştırıcıları ve engellerine yönelik algılarının bazı alt boyutlarında refah düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Refah düzeyini çok kötü olarak değerlendiren bireylerin maddi, sosyal kaygıları ve zaman yönetimi sıkıntıları gibi nedenlerden kaynaklanıyor olabilir. Serbest zaman kolaylaştırıcıları kişilerarası alt boyutta istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Kişilerarası alt boyutunda ise refah düzeyi çok kötü olanlar refah düzeyi kötü, normal, iyi, çok iyi olan personele göre ortalama puanı yüksektir. Katılımcılar engelleri arkadaşları, birlikte vakit geçirdiği sosyal grubu ile aşmaya çalıştığı söylenebilir. Ayhan'ın (2017) sporcuların rekreasyon etkinliklerine katılımlarına engel oluşturabilecek faktörlerin yaşam tatmini ve yaşam kalitesi üzerine etkisi üzerine yaptığı çalışma sonucunda refah düzeyin değişkenine göre bazı alt boyutlar arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Solakumur ve arkadaşlarının (2019) üniversite öğrencilerinin boş zaman engellerinin incelenmesi ile ilgili yaptığı çalışma sonucunda çalışmamızdan farklı olarak refah düzeyi ile ilgili istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Personelin serbest zaman kolaylaştırıcıları ve engellerine yönelik algılarının bazı alt boyutlarında serbest zamanı değerlendirmekte güçlük çekme durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Bireysel psikoloji, arkadaş eksikliği, zaman alt boyutlarında serbest zamanlarını değerlendirme durumun her zaman güçlük çeken katılımcıların hiçbir zaman, bazen, sık sık güçlük çekenlere göre daha fazla engel hissettiği tespit edilmiştir. Katılımcıların iş, aile, günlük rutin işlere zaman ayırması, aktivitelere katılacak arkadaş bulamaması, aktivitelere ayıracak zaman bulamaması gibi nedenlerden kaynaklanabilir. Serbest zaman kolaylaştırıcıları kişilerarası faktöre göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Kişilerarası alt boyutta her zaman güçlük çeken personelin hiçbir zaman, bazen, sık sık güçlük çekenlere göre daha ortalama puanı yüksektir. Boş zamanlarını değerlendirmede her zaman zorluk ve güçlük çeken katılımcıların arkadaşları, benzer şeyleri yapmaktan hoşlandığı yakın çevresi ile bu durumu kolaylaştırmaya çalıştığı, daha fazla engel hisseden bu kesimin bu durumu aşmak için daha fazla kolaylaştırıcı faktörden yararlanmaya çalıştığı söylenebilir. Tolukan ve Yılmaz'ın (2014) özel yetenekle ilgili bölümlerde okuyan öğrencilerin rekreasyonel aktivitelere katılımlarına engel olabilecek unsurların belirlenmesi ile ilgili yaptıkları çalışma sonucunda boş zamanı değerlendirmede çekilen güçlük durumu faktörüne göre anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir.

Personelin kolaylaştırıcılar ve engellere yönelik algılarının Serbest zamanı değerlendirme aktivitelerine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Tesis alt boyutunda fiziksel aktivitelere katılan personelin açık alan, ev içi, kültürel ve turistik etkinliklere katılanlara göre daha fazla engel hissettikleri tespit edilmiştir. Bulduğumuz il genelinde rekreasyon aktivitelerine yönelik pek fazla tesis olmadığından veya olan tesislerin beklentileri karşılamamasından dolayı kaynaklanabilir. Serbest zaman kolaylaştırıcıları kişisel ve yapısal faktöre göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Kişisel alt boyutta kültürel etkinliklere katılanların serbest zaman kolaylaştırıcı algılarının ev içi, açık alan, fiziksel ve turistik etkinliklere katılanlara göre yüksek; yine yapısal alt boyutta ev içi etkinliklere katılan katılımcıların serbest zaman kolaylaştırıcı algılarının açık alan, fiziksel, kültürel ve turistik etkinliklere katılanlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların çevre, aile, arkadaş ortamı, ait olunan gruplarla birlikte fiziksel aktivite içeren etkinliklere katılımının daha kolay olduğu söylenebilir.

Bu çalışmada kolaylaştırıcılar ile engeller arasında pozitif ve düşük anlamlı korelasyon tespit edilmiştir. Siyahtaş ve arkadaşları da (2018) kolaylaştırıcılar ve engeller arasında pozitif ilişki olduğu sonucunu bulmuştur. Kişilerin serbest zaman engelleri arttıkça kolaylaştırıcıları da artmaktadır. Yani bireyler rekreasyon etkinliklerine katılımı ne kadar engel ile karşı karşıya kalırsa bu engellerle mücadele etmek için o kadar kolaylaştırıcı faktöre ihtiyaç duymaktadır. Araştırmanın bir diğer sonucu ise rekreasyon etkinliklere katılımı personelin rekreasyon faaliyetlerine katılımlarının engelleyen temel faktörün tesis, kolaylaştıran temel faktörün ise kişisel kolaylaştırıcılar olduğu tespit edilmiştir. Lakot'un (2015) yaptığı araştırma sonucunda katılımcıların en yüksek engel algıları tesis alt boyutundadır. Sarol'un (2017) yaptığı araştırma sonucunda da katılımları kolaylaştıran en önemli unsurun kişisel kolaylaştırıcılar olduğu görülmüştür. Ayrıca ankete katılan personelin serbest zaman engellerine yönelik algı seviyeleri 4 üzerinden 2,80 (%70) seviyesinde, serbest zaman kolaylaştırıcılarına yönelik algı seviyeleri 5 üzerinden 3,78 (%75,6) seviyesinde tespit edilmiştir.

Mali durumlar, zaman yönetimi, sosyal etkenler, toplumsal ve bireysel çevre, tesis sıkıntı ve yetersizliği, ulaşım sorunları gibi unsurlar bireylerin rekreasyon etkinliklerine katılımlarını engelleyebilmektedir. Bununla beraber zamanın iyi yönetilmesi, iyileşen refah düzeyi, ulaşım sıkıntılarının azalması ve sorunların

çözümlemesi, az maliyetli alternatifler bulunması, tesis sıkıntılarının çözülmesi de bireyleri rekreasyon aktivitelerine katılmaya teşvik edebilmektedir. Rekreasyon aktivitelerine katılımı engelleyen faktörlerin bilinmesi ve azaltılması, ayrıca katılımı kolaylaştıran faktörlerin bilinmesi ve artırılması bireylerin rekreasyon etkinliklerinden elde ettiği fayda düzeyini arttırarak, ruhsal ve fiziksel olarak olumlu etkiler, stresli ortamlardan uzaklaştırarak dengeli ve sağlıklı bir hayat tarzına ulaşmalarına yardımcı olur. Ayrıca stresi yenen personelin moral ve motivasyonu olumlu olarak etkilenirken iş verimliliğinden elde edilen fayda düzeyi de artabilmektedir. Bununla birlikte bireyler aileleri ve arkadaşları ile kaliteli vakit geçirir ve daha kolay sosyalleşir. Çalışma da 2023-2024 yıllarında Sinop Üniversitesinde görev yapan akademik ve idari personele uygulanmış ve üniversite personelinin rekreasyon faaliyetlerini engelleyen ve kolaylaştıran faktörler araştırılmıştır. Gelecek yıllarda bu çalışma Sinop üniversitesi personeli üzerinde tekrarlanabilir ve karşılaştırmalı analiz yapılması gerçekleştirilebilir. Ayrıca ilerleyen zaman dilimlerinde farklı üniversite personellerine veya öğrencilerine uygulanması yapılabilir. Yapılacak yeni çalışmalarda araştırmacılar farklı kurum ve işletmelerde çalışan guruplar üzerinde çalışma yapması önerilmektedir.

Kaynakça

- Akbulut, B. A. ve Başkan, A. H. (2023). Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü çalışanlarının rekreatif etkinliklere katılımını kolaylaştıran faktörlerin ve iş yeri rekreasyon farkındalıklarının incelenmesi. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 6(2), 53-75.
- Akyol, C. ve Akkaşoğlu, S. (2020). Gençlerin boş zamanlarında rekreasyon faaliyetlerine katılım engelleri üzerine bir araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 2020, 8 (3), 2072-2089.
- Alexandris K. ve Carroll B. (1997). "Demographic differences in the perception of constraints on recreational sport participation results from a study in Greece". *Leisure Studies* 16 (1997) 107-125
- Ayar, H. (2021). *Park rekreasyonu faaliyetlerine katılımda rekreasyon deneyim tercihleri, yer bağlılığı, çevresel tutum ve çevre dostu rekreasyon davranışları arasındaki ilişki*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ayhan C. (2017). *Aktif sporcuların rekreatif etkinliklere katılımlarına engel oluşturabilecek faktörlerin yaşam tatmini ve yaşam kalitesi üzerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Beşikçi, T. (2020). *Üniversite kampüslerinde rekreasyon uygulamalarının serbest zaman engelleri, kolaylaştırıcıları ve doyumuna üzerine etkileri*. Doktora Tezi. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa.
- Beşikçi, T. (2023). Çalışan ebeveynlerin rekreasyonel etkinliklere katılımını engelleyen ve kolaylaştıran unsurların incelenmesi. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 6(3), 189-210.
- Caldwell, L. L. (2005). *Leisure and health: Why is leisure therapeutic?*. British Journal of Guidance ve Counselling, 33(1), 7-26.
- Crawford, D. W., Jackson, E. L., ve Godbey, G. (1991). A hierarchical model of leisure constraints. *Leisure Sciences*, 13(4), 309-320.
- Çavdar, Ç. (2019). *Lise öğrencilerinin rekreasyonel faaliyetlere eğilimleri ve rekreasyonel faaliyetlere katılımlarına engel olan faktörler*. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çiftçioğlu, S. (2022). Ortaokul öğrencilerinin rekreasyon faaliyetlerine katılım zorlukları: Mut örneği. *Anatolia Social Research Journal*, 1(1), 80-90.
- Deniz, B., Kılıçaslan, Ç., ve Koşan, F. (2019). Rekreasyonel olanaklara yönelik beklentilerin sağlıklı kentler yönüyle irdelenmesi, Aydın kenti örneği. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(2), 79-89.
- Doğan, K. (2021). *Lise öğrencilerinin rekreasyonel faaliyetlere eğilimleri ve rekreasyonel faaliyetlere katılımlarına engel olan faktörler (Malatya ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Emir, E., Küçük Kılıç, S., Gürbüz, B. ve Öncü, E. (2022). Türk kadınlarının serbest zaman aktivitelerine katılımı: engeller ve kolaylaştırıcılar. *Türkiye Klinikleri Spor Bilimleri Dergisi*, 2022;14(1):69-78.

- Erdoğan, A. (2022). *Beden eğitimi öğretmenlerinin boş zaman yönetimleri ile boş zaman engelleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Gökmen, Ü. C., ve Şentürk, A. (2022). Üniversite öğrencilerinin boş zaman katılımları ile boş zaman yönetimleri arasındaki ilişkinin analizi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 330-345.
- Gürbüz, B. Öncü, E. ve Emir, E. (2015). Serbest zaman kolaylaştırıcıları ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. III. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, 5-7 Kasım, Eskişehir, Türkiye
- Gürbüz, B. Öncü, E. ve Emir, E. (2020). “Leisure constraints questionnaire: testing the construct validity of short form”, *Journal of Sports and Performance Researches*, 11 (2), 120,131
- Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A. ve Dinç, Y. (2017). *Boş zaman ve rekreasyon yönetimi örnek animasyon uygulamaları*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Jackson, E. L. (1997). In the eye of the beholder: 1 a comment on samdahl ve jekubovich (1997),“a critique of leisure constraints: comparative analyses and understandings”. *Journal of Leisure Research*, 29(4), 458-468.
- Kaçay, Z., Soyer, F., ve Ayhan, C. (2023). Serbest zaman engelleri ve kolaylaştırıcılar: üniversite öğrencileri örneği. *Düzce Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 171-178.
- Karakan, H. İ., Ertaş Ç., Çolak O. ve Yurtman S. (2021). Yerel halkın rekreasyon faaliyetlerine katılımını etkileyen faktörlere yönelik bir çalışma. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 12(2), 557-569.
- Karaküçük, S. ve Gürbüz, B. (2007). *Rekreasyon ve kent(li)leşme*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kim, B., Heo, J., Chun, S. ve Lee, Y. (2011). Construction and initial validation of the leisure facilitator scale. *Leisure/Loisir*, 35(4): 391-405
- Kocabıyık Önsoy, İ. (2019). *Ege bölgesinde yaşayan yabancıların rekreasyonel eğilimleri ve rekreasyonel etkinliklere katılımlarını engelleyen faktörlerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Kocamaz, M. (2023). *Çeşitlenmiş rekreasyonel aktivitelerin ve boş zaman eğitiminin etkileri*. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Köse, E. ve Yerlisu Lapa, T. (2018). Serbest zaman engelleri ile serbest zaman kolaylaştırıcıları arasındaki ilişki: kanonik korelasyon analizi. *Researcher: Social Science Studies*, Cilt 6, Sayı 3, s. 43-56.
- Lakot, K. (2015). *Beden eğitimi öğretmeni adaylarında serbest zaman algısı ve engelleri*. Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Lovell, P. (2011). *Reframing recreation as a public policy priority*. New Directions For Youth Development, 2011(130), 141-150.
- Özel, B. (2019). *Üniversite öğrencilerinin rekreasyon faaliyetlerine yönelik yaşam doyumu, tatmin ve benlik saygısı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Bartın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bartın.
- Özşaker, M. (2012). Gençlerin serbest zaman aktivitelerine katılamama nedenleri üzerine bir inceleme. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(1), 126-131.
- Raymore, L. A. (2002). Facilitators to leisure. *Journal of Leisure Research*, 34(1), 37-51.
- Sarol, H. (2017). Bireylerin fiziksel aktiviteye katılımını engelleyen ve kolaylaştıran faktörlerin belirlenmesi. *Journal of Human Sciences*, 14(4), 4354-4364.
- Serçek, S., ve Özaltaş Serçek, G. (2015). Serbest zaman etkinlikleri olarak üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılmaları ve sosyalleşmeleri arasındaki ilişki. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi* (51), 1-21.

- Siyahtaş, A., Tükenmez, A., Hocaoglu, M. ve Donuk, B. (2018). Üniversitede öğrenim gören bireylerin serbest zaman engelleri ile kolaylaştırıcıları arasındaki ilişki. *International Journal of Social Humanities Sciences Research (JSHSR)* 5(24):1795-1805.
- Solakumur, A., Özen, G., Yıldız, N. O. ve Ünlü, Y. (2019). Üniversite öğrencilerinin boş zaman engellerinin incelenmesi (Bartın ili örneği). *Türkiye Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 33-41.
- Ulutaş, A. E. (2019). *Serbest zaman ve rekreasyonun mutluluk ile ilişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2006). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi SPSS 10.0-12.0 for windows*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ustalar, A., Şentürk, A., ve Gümüşgöl, O. (2021). Antrenörlerin rekreasyonel faaliyetlere katılımlarını engelleyen faktörlerin belirlenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 448-468.
- Uzun, F. (2016). *Üniversite öğrencilerinin serbest zaman motivasyonları ile rekreasyonel etkinliklere katılımına engel olan faktörlerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Temir, Ö., ve Gürbüz, B. (2012). Rekreasyonel aktivitelere katılımın önündeki engellerin incelenmesi, 1. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, Antalya.
- Tolukan, E., ve Yılmaz, B. (2014). Özel yetenekle ilgili bölümlerde okuyan öğrencilerin rekreasyonel aktivitelere katılımlarına engel olabilecek unsurların belirlenmesi. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(Special Issue 1), 525-539.